

Tematyka:
**Potrzeba matką
wynalazku**

Szkoła —o

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 13 w Zabrzu

Pytanie badawcze —o

Jak dostęp do toalety wpływa na życie codzienne w Indiach?

Metody pracy —————o

montowanie modeli z serii Green Science, oglądanie filmów, dyskusje, projektowanie gry

Kluczowe zasoby wykorzystane w ramach projektu ———o

do konstrukcji gry planszowej wykorzystano: karton, farby, kolorowy papier, pionki, kostkę, mąkę

Forma prezentacji działań w projekcie —o

- pokazanie gry planszowej, wykonanie „kolam” (obrazów usypywanych z mąki), zdjęcia.

Czy można żyć bez toalety?

W tej szkole w Zabrzu od lat funkcjonuje grupa ekospółów, która realizuje projekty związane ze środowiskiem naturalnym. Równocześnie z *Wzorem na rozwój* szkoła prowadziła działania w ramach projektów *Fair Trade (Sprawiedliwy handel)* i *Żywnie dla życia*. Początkowo, ze względu na wielość celów i zadań, nauczycielki Aneta Łacwik i Joanna Łochunko **MIAŁY PROBLEM Z ICH KOORDYNACJĄ I REALIZACJĄ**. Zastanawiały się, jak te projekty połączyć, by skoncentrować się na mniejszej liczbie aktywności.

Krytyczna analiza własnej pracy pomaga realizować coraz bardziej spójne działania.

Momentem przełomowym było obejrzenie filmu na platformie TED, dotyczącego problemu toalet w Indiach (*Lepsze ubikacje, lepsze życie*, www.ted.com/talks/joe_madiath_better_toilets_better_life). Pracownik indyjskiej organizacji

porządowej opowiada w nim, jak powszechny jest problem braku toalet w Indiach, jakie ma to konsekwencje i jak społeczności lokalne próbują sobie z tym problemem radzić.

Młodzież zdała sobie sprawę, że kwestia braku toalet ma wpływ na bardzo wiele aspektów życia (np. edukację, pozycję kobiet w społeczności oraz ich bezpieczeństwo i relacje z mężczyznami). Ponadto uczniowie mieli świadomość, że również w ich mieście, Zabrzu, zdarzają się jeszcze mieszkania, w których nie ma toalet. Pozwoliło im to nie tylko lepiej zrozumieć problem, **ALE TEŻ POCZUĆ EMPATYJĘ.**

Telefon czy dostęp do toalety?

„Brak dostępu biednych mieszkańców Indii do sanitariatów to jeden z przejawów nierówności dzisiejszego świata. Jako »Sprawiedliwi z Trzynastki« propagujemy ideę Fair Trade i doszliśmy do wniosku, że dotyczy ona nie tylko żywności, ubrań czy elektroniki, ale także dostępu do toalet. Dlatego postanowiliśmy zebrać informacje o problemie sanitariatów w Indiach” – napisała w sprawozdaniu nauczycielka realizująca projekt.

„Ten film nas poruszył. Nie zdawałam sobie sprawy, że tak wielu ludzi w Indiach nie ma toalety. Szokująca była dla mnie informacja, że w tym kraju więcej ludzi ma telefon komórkowy niż dostęp do toalety na co dzień” – powiedziała jedna z uczennic. „To właśnie jest rozwój niezrównoważony” – dodała nauczycielka.

Jak o toaletach, to.... planszówka!

Kiedy okazało się, że młodzież chce się zająć właśnie kwestią dostępu do toalet, nauczycielki zaczęły poszukiwać takiej formy realizacji projektu, która będzie oryginalna, wciągająca dla uczestników i ciekawa dla innych. Młodzi ludzie postanowili od podstaw stworzyć własną grę planszową. „Inspiracją był dla nas film, który obejrzelśmy na TED. Na podstawie informacji tam podanych wymyśliliśmy pytania i zadania” – wyjaśnili uczniowie. Gra pomaga przyswoić wiedzę, ale też rozwija umiejętności (np. rozumienie ze słuchu języka angielskiego – obie nauczycielki opiekujące się tym projektem to lingwistki, jedna uczy angielskiego, druga polskiego).

Gra polega na tym, że uczestnicy wcielają się w różne postacie i przesuują po kolejnych polach – są pola z pytaniami, a także pola funkcyjne typu zagrożenie lub szansa. Celem gry jest współdziałanie wszystkich graczy tak, aby możliwe było „wybudowanie” sanitariatów w indyjskiej wiosce. Jak powiedziały nauczycielki: „Gra pomaga uczniom zrozumieć problem niedoborów w krajach Południa. Równocześnie rozwija umiejętność kooperacji, ponieważ wymaga nie rywalizacji, ale współpracy graczy.”

Wyzwania globalne dotyczą nie tylko krajów globalnego Południa – z podobnymi problemami mierzą się mieszkańcy różnych części świata. Warto o tym pamiętać (patrz: kryteria jakości EG).

Projekt nie tylko tematem, ale i formą nawiązuje do kultury Indii.

Kołam? Hmm...., a co to takiego?

Podczas projektowania gry uczniom zależało też na tym, by miała ciekawą formę graficzną. Nauczycielka plastyki zaproponowała, by wykorzystali **WZORY Z INDYJSKIEJ TECHNIKI KOŁAM** (techniki usypywania przez kobiety wzorów z mąki przed wejściem do domu). Plansza do gry została zaprojektowana właśnie na podstawie takich wzorów, a grupa pod wpływem tego doświadczenia zainteresowała się szerzej kulturą Indii.

Znów stałyśmy się uczennicami

„Jesteśmy nauczycielkami przedmiotów humanistycznych i dlatego projekt był dla nas, zwłaszcza na początku, dużym wyzwaniem. Ale zmobilizowałyśmy się i **DZIĘKI WZAJEMNEMU WSPARCIU ORAZ POMOCY NAUCZYCIELEK PRZEDMIOTÓW ŚCISŁYCH, UDAŁO SIĘ.**” – podsumowała prowadząca. Podkreśliła, że pomogło jej, gdy uświadomiła sobie, że nie musi korzystać ze wszystkich materiałów, tylko może skupić się na dwóch, trzech tematach i poprowadzić je po swojemu. „Poczułyśmy radość z bycia znów uczennicami. Poczułyśmy, że jesteśmy po tej samej stronie, co nasi uczniowie, razem z nimi uczymy się nowych rzeczy, razem poszukujemy rozwiązań. To było bardzo odświeżające”. – stwierdziły obie nauczycielki. Dodały, że poszerzyły swoją wiedzę przyrodniczą, a zadania konstruktorskie pobudziły ich dociekliwość i kreatywność. „Dzięki zgłębieniu takich kwestii jak sprawiedliwość technologiczna czy klimatyczna, zdałyśmy sobie sprawę, że kwestia sprawiedliwości społecznej ma zdecydowanie szersze znaczenie, niż do tej pory sądziłyśmy.”

Wiedza jest ważna, ale empatia ważniejsza

Nauczycielki prowadzące projekt wyraziły ubolewanie, że edukacja globalna jest praktycznie nieobecna w polskich szkołach. Ich zdaniem ważne jest, by tematy te były realizowane przez nauczycieli, ale przede wszystkim właśnie w formie zajęć interaktywnych, takich jak te, które proponuje *Wzór na rozwój*. „Tylko projekty interaktywne, w które uczniowie się angażują, mogą w nich obudzić empatię, sama wiedza raczej tego nie zrobi. A właśnie empatia, poczucie wspólnoty i współodpowiedzialności za inne rejony świata to obszary, które są w edukacji zaniedbywane”. Podczas realizacji projektu młodzież dostała ważny przekaz, że pomoc rozwojowa nie powinna polegać na dawaniu, a raczej na współdziałaniu z ludźmi żyjącymi w krajach Południa. „Poznaliśmy różnice między pomocą charytatywną a pomocą rozwojową” – mówili uczniowie. „Poznaliśmy takie terminy jak sprawiedliwość technologiczna, sprawiedliwość społeczna czy sprawiedliwość klimatyczna i zobaczyliśmy, jakie wyzwania stoją przed krajami globalnego Południa i Północy.

Ławiej w podróż w nieznanie ruszyć w zgranym zespole 😊

Wielość inspiracji

Realizacja *Wzoru na rozwój* zainspirowała grupę do kolejnych działań. Odbyły się m.in. **SPOTKANIE Z VIKASEM KUMAREM – PRZEDSTAWICIELEM INDYJSKIEJ ORGANIZACJI ZWIĄZANEJ Z RUCHEM FAIR TRADE, A TAKŻE WIZYTA W KAWIARNI HINDUSKIEJ**. W trakcie projektu nauczycielki nawiązały współpracę z Koalicją Sprawiedliwego Handlu, Polskim Stowarzyszeniem Sprawiedliwego Handlu oraz Instytutem Globalnej Odpowiedzialności, a także rozpoczęły realizację kampanii edukacyjnej *Szkoły przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu*. Udało im się też dostać dofinansowanie z urzędu miasta na realizację działań projektowych.

Grupa potrafiła skorzystać z okazji, które pojawiły się w trakcie projektu.

Warto się zaangażować

Nauczycielki prowadzące projekt podkreśliły, że dzięki niemu dużo lepiej poznały swoich uczniów. Dla nich z kolei udział w projekcie był lekcją pewnej dojrzałości. Jedna z uczennic podsumowała: „Jeśli ktoś zgłasza się do projektu, to robi to z własnej woli, więc powinien się zmobilizować do pracy, żeby nie zawieść reszty grupy”. Inny uczeń dodał: „Moja rada dla osób, które w przyszłości będą brać udział w tego typu projektach: warto być ciekawym świata, poszukiwać innej perspektywy i po prostu chcieć się zaangażować.”

Więcej informacji o projekcie na: GLOBALNA.CEO.ORG.PL/AKTUALNOSCI/WZOR-NA-ROZWOJ/DOBRA-PRAKTYKA-Z-ZABRZA

